
Title	Benih budiman: Sejarah persekolahan Melayu di Singapura
Author	Kamsiah Abdullah
Source	<i>Yang terukir: Bahasa dan persuratan Melayu: Sempena 50 tahun kemerdekaan Singapura</i> (pp. 48-53)
Published by	Majlis Bahasa Melayu Singapura

Copyright © 2015 Majlis Bahasa Melayu Singapura

This document may be used for private study or research purpose only. This document or any part of it may not be duplicated and/or distributed without permission of the copyright owner.

The Singapore Copyright Act applies to the use of this document.

Citation: Kamsiah Abdullah. (2015). Benih budiman: Sejarah persekolahan Melayu di Singapura. In *Yang terukir: Bahasa dan persuratan Melayu: Sempena 50 tahun kemerdekaan Singapura* (pp. 48-53). Singapura: Majlis Bahasa Melayu Singapura.

This document was archived with permission from the copyright owner.

Benih Budiman: Sejarah Persekolahan Melayu di Singapura

Rakaman Peribadi

Kata orang, perkara yang telah pun berakhir dan tidak wujud lagi dalam dunia ini akan menimbulkan rasa nostalgia apabila dikenang semula. Demikianlah yang berlaku pada penulis yang bersekolah selama tujuh tahun di sekolah vernakular Melayu iaitu di Sekolah Perempuan Melayu Geylang dari tahun 1953 hingga 1959.

Penulis termasuk dalam kumpulan murid-murid 'Skim Reorientasi' – yang belajar semua mata pelajaran dalam Bahasa Melayu dari Darjah 1 hingga 3, dan kemudian secara mendadak mengikuti pelajaran dalam bahasa Inggeris sejak Darjah 4, kemudian mengambil 'Entrance Examination'

Dr Kamsiah Abdullah

dalam bahasa Inggeris setelah tamat belajar dalam Darjah Tujuh di sekolah Melayu. Penulis berpeluang belajar di sekolah Cedar Girls Secondary School, yang kebetulan terletak bersebelahan dengan Sekolah Menengah Sang Nila Utama, sekolah menengah Melayu yang pertama di Singapura. Sebagai seorang murid yang berasal daripada sekolah Melayu, Sekolah Perempuan Melayu Geylang, tentulah terbawa bersama budaya yang agak unik dari sekolah Melayu itu, yang dirakam dalam makalah yang kecil ini.

Selain daripada mengalami peristiwa belajar di sekolah rendah kampung, perkembangan persekolahan Melayu seterusnya dapat penulis lihat dengan terkesan secara dekat, apabila sekumpulan murid sekolah menengah Melayu pertama menumpang di sekolah penulis, sebelum mereka berpindah ke bangunan Sekolah Menengah Sang Nila Utama yang baharu itu.

Maka, setelah itu suka duka mereka hanya dapat penulis lihat dari luar pagar sekolah dan di stesen bas, sebelum dan sesudah waktu persekolahan sahaja. Tidak disedari bahawa zaman yang singkat itulah merupakan zaman permulaan kegemilangan pelajaran Melayu di Singapura yang berakhir secara mendadak, selari dengan arus takdir politik yang ditetapkan Allah s.w.t.

Rakaman Sejarah Persekolahan Melayu

Selama 104 tahun sejak 1856 semasa penubuhan sekolah Melayu yang pertama, iaitu Sekolah Melayu Teluk Blangah, sebuah sekolah harian yang dibina oleh kerajaan British dengan sumbangan kewangan yang besar oleh Sultan Johor, hingga ke zaman Peperangan Dunia Kedua (1942–1945), membawa ke zaman Kerajaan British selepas perang, dan seterusnya hingga ke zaman Kemerdekaan Tanah Melayu pada tahun 1957 dan bertaraf kerajaan sendiri di Singapura pada tahun 1959, sekolah Melayu tetap saja di takuk lama, yakni masih bertaraf sekolah rendah.

Bayangkan, sudah ada 27 buah sekolah rendah Melayu pada zaman Jepun, dan sudah terdapat 8,436 murid Melayu di 43 buah sekolah aliran Melayu pada tahun 1950, namun sekolah menengah Melayu masih belum dimulakan juga.

Berikut ialah senarai nama-nama sekolah Melayu semasa zaman sebelum merdeka, yang sengaja dipaparkan di sini sebagai kenang-kenangan tentang nama-nama sekolah dan nama-nama kampungnya yang telah terkubur ditelan zaman.

Senarai Nama Sekolah Melayu Sebelum Merdeka

1. Sekolah Melayu Air Gemuruh
2. Sekolah Melayu Bukit Panjang
3. Sekolah Melayu Geylang (Lelaki)
4. Sekolah Melayu Geylang (Perempuan)
5. Sekolah Melayu Kampung Gelam
6. Sekolah Melayu Kampung Melayu (Lelaki)
7. Sekolah Melayu Kampung Melayu (Perempuan)
8. Sekolah Melayu Kota Raja (Lelaki)
9. Sekolah Melayu Kota Rochoh (Perempuan)
10. Sekolah Melayu Teluk Kurau (Lelaki)
11. Sekolah Melayu Teluk Kurau (Perempuan)
12. Sekolah Melayu Sepoy Lines
13. Sekolah Melayu Seranggon
14. Sekolah Melayu Siglap
15. Sekolah Melayu Padang Terbakar
16. Sekolah Melayu Pasir Panjang
17. Sekolah Melayu Pulau Bukom
18. Sekolah Melayu Pulau Seking
19. Sekolah Melayu Pulau Sekijang (Pelepah)
20. Sekolah Melayu Pulau Semakau
21. Sekolah Melayu Tanah Merah
22. Sekolah Melayu Tanglin Besar
23. Sekolah Melayu Tanglin Tinggi
24. Sekolah Melayu Tanjong Katong
25. Sekolah Melayu Tanjung Keling
26. Sekolah Melayu Teluk Blangah
27. Sekolah Melayu Teluk Saga

(dari Kratoska, P.H. 1977)

Tidak ada walau sebuah sekolah menengah Melayu pun pada awal tahun 1960-an ketika itu, sehingga penulis dan segelintir rakan-rakan lain yang berjaya lulus peperiksaan tahun akhir persekolahan rendah Melayu dihantar ke sekolah-sekolah menengah Inggeris untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat menengah. Maka, di situlah kami belajar menyesuaikan diri dengan budaya baharu yang asing, dan bersaing dengan kawan-kawan baharu yang berlainan bangsa.

Di luar pengetahuan kami, rupa-rupanya ada perkara baharu yang diperkenalkan pemerintah, iaitu, telah dimulakan kelas-kelas

SEKOLAH KEBANGGAAN ALIRAN MELAYU: Sekolah Menengah Sang Nila Utama, sekolah menengah pertama aliran Melayu di Singapura yang menjadi kebanggaan masyarakat Melayu tidak lama dahulu.

Menengah Satu Melayu di beberapa buah sekolah menengah Inggeris ketika itu, dan ini bukanlah sekolah menengah aliran Melayu sepenuhnya. Murid-murid di kelas-kelas menengah Melayu itu mulanya ditempatkan di dua buah sekolah khas iaitu di Sekolah Geylang Craft Centre dan di Sekolah Menengah Kallang. Kemudian, menyusul 16 buah kelas Menengah Satu lagi dibuka dan ditempatkan di sekolah-sekolah menengah Inggeris yang sedia ada, iaitu di Sekolah Menengah Crescent, Sekolah Menengah Siglap, Sekolah Menengah Pasir Panjang dan Sekolah Menengah Monk's Hill.

Sebelum meneliti perkembangan selanjutnya setelah pembukaan kelas-kelas menengah satu di sekolah Inggeris itu, marilah kita mengimbas kembali kepada sejarah perkembangan persekolahan Melayu yang lebih awal, khususnya kembali ke skim *Special Malay Class* dan Skim Reorientasi yang penulis sendiri alami.

Rancangan Kelas Istimewa Melayu (Special Malay Class)

Rancangan Kelas Istimewa Melayu (KIM) ini sebenarnya merupakan satu inovasi yang berasal dari Negeri Johor sebelum Perang Dunia Kedua lagi. Sejak awal tahun 30-an sebahagian daripada

da lepasan sekolah Melayu di negeri tersebut telah meneruskan pelajaran mereka ke sekolah Inggeris Johor menerusi Skim Kelas Peralihan, atau Kelas Istimewa atau juga dikenali sebagai kelas khas. Usul sebenarnya ialah supaya " ... balehlah dimasukkan anak-anak Melayu di dalam bandar-bandar itu berumur tujuh tahun belajar dalam Bahasa Inggeris permulaan sebab di sebelah petangnya dia akan dapat belajar Bahasa Melayu dan agama." (Rahimah Abdul Aziz, 2000)

Kemudian, Singapura turut memperkenalkan sistem Peralihan Inggeris itu, di mana murid-murid Darjah 3 dari sekolah aliran Melayu, Cina dan Tamil yang berminat dapat menduduki satu peperiksaan khas dengan tujuan beralih ke sekolah Inggeris. Mereka yang lulus akan terus dimasukkan ke sekolah rendah Inggeris sementara mereka yang gagal akan meneruskan pelajaran dalam aliran Melayu. Namun, skim ini kurang mendatangkan manfaat apabila didapati murid-murid khas ini pada umumnya lebih tua umurnya dan belajar berasingan dengan murid-murid yang memang belajar dalam Bahasa Inggeris sejak Darjah Satu lagi. Seperti yang dijangka, bilangan murid dari sekolah Melayu yang mendapat manfaat daripada rancangan 'istimewa' ini hanya segelembir sahaja – misalnya, daripada kira-kira 150 orang murid yang ditawarkan untuk berpindah ke sekolah Inggeris, akhirnya, hanya em-

Sekolah Sang Nila Utama merupakan sekolah menengah Melayu pertama yang menjadi kebanggaan aliran Melayu di Singapura. Dinamakan sempena dengan nama raja Melayu pertama yang membuka Singapura...

pat atau lima orang sahaja yang berjaya lulus dalam Peperiksaan Akhir Sekolah Rendah, apa lagi Peperiksaan Standard Sembilan atau Peperiksaan Senior Cambridge.

Sebilangan besar daripada para lepasan yang tetap tinggal di sekolah Melayu pula dalam keadaan yang daif. Mereka tidak mendapat pekerjaan yang lebih baik dengan gaji yang lebih lumayan sebagaimana para lulusan yang boleh berbahasa Inggeris, melainkan sebahagian kecil yang diangkat menjadi guru sekolah Melayu. Namun demikian, ini membuka mata sebilangan anggota masyarakat yang dapat melihat hasil pelajaran tinggi dalam Bahasa Inggeris. Pendidikan begini dapat membuka peluang pekerjaan yang baik dalam kerjaya askar, polis dan sebagai pegawai kerajaan.

Rancangan Reorientasi 1951

Pemikiran penjajah yang terlalu yakin terhadap kewibawaan Bahasa Inggeris dalam meningkatkan ekonomi dan pendidikan rakyat menjadi sebab utama bagi pemerintah untuk memperkenalkan satu rancangan baharu yang dinamakan Skim Reorientasi pada tahun 1951. Dengan tergesa-gesa, skim Kelas Istimewa Melayu yang mempunyai kejayaan terbatas itu pun dimansuhkan pula. Seyogianya diperhatikan, bahawa dalam skim Kelas Istimewa Melayu itu mata

pelajaran seperti Ilmu Hisab, Tawarikh (Sejarah), Pekerjaan Tangan, Ilmu Alam dan Ilmu Kesihatan masih diajar dalam Bahasa Melayu di sekolah-sekolah Melayu itu – hanya murid-murid yang pandai dipindahkan ke sekolah Inggeris.

Sebaliknya dalam Skim Reorientasi yang dirancang, tidak ada perpindahan murid-murid pandai ke sekolah Inggeris lagi, bahkan semua murid akan belajar semua mata pelajaran melalui bahasa pengantar Bahasa Inggeris, bermula dari Darjah 4 sehinggalah murid-murid ini mengambil Peperiksaan Entrance dalam bahasa tersebut semasa akhir Darjah Tujuh di sekolah Melayu itu. (Penulis sendiri mengalami pembelajaran melalui rancangan tersebut semasa bersekolah Melayu). Maka, secara mendadak bahasa Melayu sebagai Bahasa Pengantar mata pelajaran asas yang penting terus terkeluar dari kurikulum sekolah Melayu.

Sudah tentulah implikasinya sungguh besar terhadap pelajaran Melayu. Murid Melayu yang tidak cukup persediaan terpaksa belajar melalui suatu bahasa asing, dan guru Melayu yang sedia terlatih dan mengajar mata pelajaran lain daripada pelajaran Bahasa, seperti Ilmu Hisab, Ilmu Kesihatan, Ilmu Kejadian, kini tidak dapat lagi mengajar mata pelajaran tersebut. Kini, tempat mereka diganti oleh guru asing yang mengajar dalam bahasa Inggeris. Tidak meng-

hairankan apabila keputusan Peperiksaan Tamat Sekolah Rendah diumumkan pada 1958, keputusan peperiksaan kumpulan pertama yang mengikuti Skim Reorientasi ini, amat mengecewakan.

Di Sekolah Perempuan Melayu Geylang, sekolah penulis, daripada dua buah kelas Darjah VII, hanya dua orang yang lulus dan berjaya masuk ke sekolah menengah Inggeris. Pada tahun berikutnya, iaitu tahun akhir hayat skim tersebut, peratus kelulusan juga didapati teramat rendah. Maka, di tengah-tengah gejala itulah lahirnya penentangan masyarakat Melayu terhadap Skim Reorientasi ini.

Skim Reorientasi ini telah gagal meningkatkan pelajaran anak-anak Melayu. Sekolah Melayu menjadi 'pemegang cap' bagi kanak-kanak yang lemah, gagal dan tidak mempunyai keupayaan berbanding dengan lepasan dari sekolah-sekolah lain di Singapura. Hakikatnya ialah keadaan sekolah Melayu itu lebih buruk daripada madrasah yang telah pun mempunyai persekolahan menengah Arab yang tersendiri (seperti Madrasah Aljunied).

Pelajar-pelajar sekolah Inggeris boleh melanjutkan pelajaran tinggi ke University of Malaya, pelajar-pelajar sekolah Arab boleh meneruskan pelajaran di Universiti Al-Azhar, sementara lulusan sekolah Melayu tidak ada peluang langsung mengikuti pelajaran menengah dalam aliran Melayu.

Berbagai-bagai bentuk saranan, percubaan dan perjuangan ditunjukkan oleh pemuka-pemuka Melayu, terutama mereka yang aktif dalam organisasi dan persatuan-persatuan. Perlu disebut sumbangan besar Kesatuan Guru-guru Melayu Singapura, UMNO Singapura, Syarikat Guru-guru Melayu Singapura, Majlis Pelajaran Melayu (MEC) dan berpuluh-puluh persatuan Melayu lain termasuk Parti Tindakan Rakyat dan Jawatankuasa Tindakan Pelajaran Melayu (MEAC). Merekalah yang memperjuangkan pembukaan sekolah menengah Melayu yang bahasa pengantar bagi semua mata pelajaran ialah dalam Bahasa Melayu.

Sekolah Menengah Melayu Yang Pertama

Sekolah Sang Nila Utama merupakan sekolah menengah Melayu pertama yang menjadi kebanggaan aliran Melayu di Singapura. Dinamakan sempena dengan nama raja Melayu pertama yang membuka Singapura, bangunan empat tingkat, siap dengan makmal sains, dewan besar dan bangunan bagi mata pelajaran tekni-

kal dan urusan rumahtangga ini mula dibuka pada tahun 1961. Sekolah ini terletak di Upper Aljunied Road dan dapat menampung semua kelas menengah yang menumpang di sekolah-sekolah menengah Inggeris dan juga kumpulan pertama murid-murid sekolah Melayu yang lulus Peperiksaan Kemasukan ke Sekolah Menengah dalam bahasa Melayu yang mula menjejak kaki mereka ke sekolah menengah.

Pakaian seragam murid-murid ini direka sebegitu rupa supaya menonjolkan identiti kemelayuan mereka. Murid lelaki memakai seluar panjang, berkemeja putih dan bersongkok; murid perempuan memakai baju kurung putih, berkain merah dan bertudung kain net merah. Pergaulan antara murid lelaki dan perempuan tidak digalakkan.

Pada mulanya, dalam tingkatan 1 dan 2 murid-murid lelaki dan perempuan diasingkan dalam kelas-kelas yang berbeza dan di tingkat atau lantai yang berlainan; murid lelaki di lantai 1 dan 2, manakala murid-murid perempuan di lantai 3 dan 4. Seorang guru yang berpengalaman dan pernah menjadi Pengetua di Siglap Secondary School, yang juga penulis beberapa buku teks ilmu sains iaitu Encik Ismail Aziz dilantik sebagai Pengetua Sekolah Menengah Sang Nila Utama. Naib pengetuanya ialah Cikgu Harun Bajuri.

Empat tahun kemudian, kumpulan pertama sekolah menengah Melayu ini mengambil Peperiksaan Sijil Pelajaran Menengah (Malaysian Certificate of Education atau MCE) dalam aliran Melayu bersama-sama dengan murid-murid sekolah menengah aliran Melayu di Malaysia (pada tahun 1963). Bilangan pelajar yang mengambil Peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia di Singapura, meningkat daripada hanya 210 orang calon pada 1963 kepada 1270 pada tahun 1964, kepada 1,587 pada tahun 1965 (Kamsiah 2007).

Perkembangan pantas sekolah menengah aliran Melayu ini dapat dilihat dengan kecepatan beberapa buah sekolah menengah Melayu lain dibuka satu demi satu, di beberapa buah kawasan lain di Singapura. Antara sekolah-sekolah tersebut ialah, Sekolah Menengah Tun Seri Lanang, Sekolah Menengah Yusof Ishak, Sekolah Menengah Ahmad Ibrahim, Sekolah Menengah Kaki Bukit, Sekolah Menengah Swiss Cottage, Sekolah Menengah Maju dan lain-lain. Kini, para pelajar sekolah menengah Melayu berpeluang meraih pelajaran menengah dan posmenengah sejajar de-

ngan pelajar-pelajar aliran lain di Singapura. Dalam jangka masa yang begitu pendek ramai yang berjaya mengisi jawatan-jawatan yang agak baik dalam kerjaya seperti dalam bidang perguruan, perkeranian, penyiaran dan sebagainya. Satu peningkatan dan kemajuan yang nyata dari sisi lain ialah wujudnya jurusan teknikal untuk pelajar menengah aliran Melayu. Kumpulan pertama pelajaran teknikal dirintis oleh 40 orang murid di Sekolah Menengah Sang Nila Utama pada tahun 1966. Kemudian, dibuka pula Sekolah Menengah Teknikal Upper Serangan yang turut mengajar mata pelajaran seperti Lukisan Teknikal, Ilmu Hisab dan Sains dalam bahasa Melayu.

Selain daripada pelajaran akademik dan teknikal di peringkat sekolah menengah, manfaat yang tidak kurang pentingnya ialah dalam aspek Kegiatan Luar Darjah yang wajib disertai semua murid. Antara sukan dan permainan yang ditawarkan ialah Atletik, Bola Sepak, Bola Meja, Bola Jaring, Bola Lisut dan Catur. Persatuan-persatuan pula termasuk Fotografi, Persatuan Bahasa, Drama, Lukisan, Sastera, Agama, Pengembaraan dan Kerjaya. Persatuan Berpakaian Seragam mempunyai ramai peminat maka National Cadet Corp (NCC), National Police Cadet Corp (NPCC), Persatuan Palang Merah, Persatuan St John's dan Pengakap dan Pandu Puteri pun ditubuhkan. Di sinilah dipupuk semangat kerjasama, semangat kumpulan, kesetiaan pada negara di samping disiplin diri dan semangat kekitaan yang murni.

Sayang sekali, perubahan politik dan sosio-ekonomi Singapura yang berlaku secara tidak disangka-sangka, menyebabkan persekolahan Melayu terpaksa ditutup. Peristiwa itu ialah terkeluarnya Singapura dari Malaysia menjadi negara republik tersendiri yang mewajarkan perubahan dasar ekonomi dan pendidikan yang berbeza daripada kecenderungan asalnya semasa dalam Malaysia yang mengutamakan pengangkatan sosio-ekonomi melalui bahasa Melayu. Sebelum terkuburnya sekolah aliran Melayu, Sekolah Menengah Sang Nila Utama sempat mengadakan kelas-kelas pra-universiti yang berlangsung sejak 1964 dengan 50

orang pelajar yang penuh semangat, gigih dan berkeupayaan tinggi mengharungi segala ujian dan rintangan. Selain itu, harapan yang kecundang dalam kalangan pejuang-pejuang bahasa Melayu ialah rancangan menubuhkan sebuah universiti Melayu di Singapura.

Akhirnya, hanya sebilangan kecil daripada para pelajar tersebut berjaya masuk ke menara gading, Universiti Nanyang dan Universiti Nasional Singapura. Buat sebahagian besar lepasan sekolah menengah Melayu yang lulus dengan baik, kebanyakannya memasuki kerjaya perguruan dan menjadi kumpulan pertama guru-guru aliran Melayu sepenuhnya: Guru Melayu Jati, yang terdidik dari Darjah Satu hingga ke Menengah Empat dalam aliran Melayu.

Bersama kumpulan guru-guru pelatih aliran Melayu peneroka inilah, penulis, yang menyimpang sebentar mengambil Cambridge School Certificate di sekolah Inggeris, terus meraih Sijil Perguruan dalam aliran Melayu di Maktab Perguruan Singapura. Alhamdulillah, akar pengalaman unik dari sekolah Melayu itulah yang telah membawa kejayaan akademik bagi penulis – memperoleh ijazah Sarjana Muda Kepujian, (B.A. Hons) secara Luaran, dari University of London, Sarjana Pendidikan dari Universiti Malaya dan Doktor Falsafah dari Department of International and Comparative Education, Institute of Education, University of London.

Rujukan

- Doraisamy, T. R. 1969. *150 years of Education in Singapore*. Singapore: Teachers' Training College Publications Board.
- Kamsiah Abdullah. 2007. *Benih Budiman: Suatu Analisis Sosio-Sejarah Persekolahan Melayu di Singapura*. Tanjong Malim, Perak: Penerbit Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Kratoska, P. H. 1997. *The Japanese Occupation of Malaya 1941 – 1945*. Honolulu: University of Hawaii Press.
- Rahimah Abdul Aziz. 2000. *Pembaratan Pemerintahan Johor (1800-1945): Suatu Analisis Sosiologi Sejarah*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Zahoor Ahmad, F.H. 1969. *Policies and Politics in Malay Education in Singapore System*, Tesis Sarjana Pendidikan, University of Singapore.